

საგანგებო მდგომარეობის მართვა პარალელური სტრუქტურით - ოპერაციული დონე

2020 წლის 30 მარტს უწყებათაშორის საბჭოსთან შეიქმნა ოპერაციული შტაბი.[1] მისიადმინისტრაციული და სამართლებრივი მხარდაჭერა კი ეროვნული უსაფრთხოების საბჭოსაპარატს დაევალა.[2] შტაბის შექმნის მიზანი იყო საგანგებო მდგომარეობის დროს სახელმწიფოუნწყებების ეფექტიანი და კოორდინირებული მუშაობის, აგრეთვე სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანისფეროების შეუფერხებელი ფუნქციონირების უზრუნველყოფა.[3] მის მანდატს განეკუთვნებოდასაგანგებო მდგომარეობის დროს დაწესებული რეგულაციების აღსრულების მონიტორინგი დაუწყებათაშორისი საბჭოს დავალებების შესრულება.[4] ის, ეპიდემიოლოგიური ვითარებისშესაბამისად, სხვა სახელმწიფო უწყებებთან კოორდინაციით, შეზღუდვების გამკაცრებისა ანშემსუბუქების

საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია GEORGIAN YOUNG LAWYERS' ASSOCIATION

რეკომენდაციებს/წინადადებებს წარუდგენდა უწყებათაშორის საბჭოს.

ოპერაციული შტაბი ითანხმებდა არაერთ გადაწყვეტილებას, რომლებსაც ქვემდგომი ორგანოები იღებდნენ.[5] კერძოდ, ის კურირებდა დაწესებული შეზღუდვების ფარგლებში სატრანსპორტო გადაადგილებას, მათ შორის, საერთაშორისო სატვირთო გადაზიდვებში ჩართული მძღოლების შემოსვლას, სამუშაო ადგილებზე სანარმოს თანამშრომელთა უსაფრთხოდ ტრანსპორტირებას, ცხელ ხაზზე დაფიქსირებული პრობლემების გადაწყვეტას.[6] შტაბისთვის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი გამოწვევა იყო აგრეთვე სოფლის მეურნეობის მიმართულებით შექმნილი დაბრკოლებების იდენტიფიცირება და მათი აღმოფხვრისთვის რეკომენდაციების შემუშავება.[7]

ეს უწყება უფლებამოსილი იყო, თავის დაქვემდებარებაში შეექმნა ადგილობრივი ოპერაციული შტაბები.[8] მათ სახელმწიფო რწმუნებულები (გუბერნატორები) ხელმძღვანელობდნენ. ჯამში, ასეთი 11 შტაბი შეიქმნა.[9] რეალურად, მათ მიერ ეპიდემიოლოგიური ვითარების ადგილზე შეფასებას ეყრდნობოდა მართვის ზედა რგოლი შესაბამისი სოფლებისა თუ რაიონული ცენტრების ჩაკეტვასა და, შემდგომ, გახსნასთან დაკავშირებით. შტაბის ფარგლებში ოპერირებდნენ დარგობრივი პრინციპით შექმნილი ჯგუფებიც. მათი ორგანიზებით ტარდებოდა ჩაკეტილ სოფლებსა და მუნიციპალიტეტებში მოსახლეობის თერმოსკრინინგი და, საჭიროების შემთხვევაში, ლაბორატორიული დიაგნოსტიკაც.[10]

აღსანიშნავია, რომ მსგავსი დანიშნულების ორგანოს შექმნას ორდინარულ ვითარებაში ციტივალისწინებს □□□□□□□□ უსაფრთხოების შესახებ □ კანონი.[11] დადგენილი წესის მიხედვით, ეროვნული მნიშვნელობის საგანგებო სიტუაციის მართვას ოპერაციულ დონეზე უზრუნველყოფს შსსამინისტრო ან, შს მინისტრის წარდგინების საფუძველზე, პრემიერ-მინისტრის გადაწყვეტილებით შექმნილი უწყებათაშორისი ოპერატიული ცენტრი. დაშვებულია ადგილობრივი საველეშტაბების შექმნის შესაძლებლობაც. მიუხედავად ინსტიტუციური და ფუნქციური მსგავსებისა, მთავრობამ ეს მექანიზმი არ გამოიყენა. უწყებათაშორისი საბჭოს მსგავსად, ამის ორი მიზეზი შეიძლება არსებობდეს: სამოქალაქო უსაფრთხოების კანონი არ აღმოჩნდა ადაპტირებული ეპიდემიით გამოწვეულ საგანგებო სიტუაციაზე, ან მთავრობამ არ სცადა მისი სრულად ათვისება და უპირატესობა საგანგებო მდგომარეობის რეჟიმს მიანიჭა.

ის, რომ სამოქალაქო უსაფრთხოების კანონი უმეტესად სახანძრო-სამაშველო და საავარიო სიტუაციებზე რეაგირების ღონისძიებებსა და საკადრო უზრუნველყოფას ითვალისწინებს, ობიექტურად, პრობლემაა და არაეფექტიანს ხდის მის მოქმედებას ეპიდემიის შემთხვევაში. თუმცა, ეს არ ამართლებს მთავრობის არჩევანს, არ სცადოს

საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია GEORGIAN YOUNG LAWYERS' ASSOCIATION

არსებული მექანიზმების გამოყენებას სავანონმდებლო ცვლილებების გზით მათი გაუმჯობესება. არ შეიძლება, კონკრეტული სახისკრიზისმა თავიდანვე სპეციალური ორგანოების შექმნის ან საგანგებო რეჟიმის შემოღების საჭიროება გააჩინოს. ორდინარული კანონმდებლობა, როგორც ინსტიტუციურ, ისე ფუნქციურდონებე უნდა უზრუნველყოფდეს, რომ საგანგებო სიტუაცია მცირე დროში საგანგებომდგომარეობის გამოცხადებაში არ გადაიზარდოს. ორდინარული სავანონმდებლო ჩარჩოს გამართულობა არის სახელმწიფოს პოზიტიური ვალდებულების შემადგენელი ნაწილი, რომელიც, საჭიროებიდან გამომდინარე, სავანონმდებლო ცვლილებებსაც გულისხმობს. ამ მექანიზმის გამოყენებაზე უარის თქმა უნდა დასაბუთდეს არა მხოლოდ პრობლემებზე მითითებით, არამედ რეალური არგუმენტაციით. სწორედ ამის ნაკლებობით ხასიათდებოდა 2020 წელს გამოცხადებულისაგანგებო მდგომარეობა როგორც უწყებათაშორისი საბჭოს, ისე ოპერაციული შტაბის შემთხვევაში. მიღებული გამოცდილება უნდა გახდეს მოქმედი კანონმდებლობის გადახედვის საფუძველი, რაც სახელმწიფო მმართველობას მაქსიმალურად დააბლვევს დროებითი დაპარალელური ორგანოების შექმნისგან.

ნინო კაპანაძე

დემოკრატიული ინსტიტუტების მხარდაჭერის პროგრამის ანალიტიკოსი

ბლოგპოსტი მომზადდა საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის მიერ აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) დემოკრატიული მმართველობის ინიციატივის (GGI) მხარდაჭერით. მასში გამოთქმული შეხედულებები არ გამოხატავს ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID), დემოკრატიული მმართველობის ინიციატივის (GGI) ან ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობის შეხედულებებს.

[1] საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 30 მარტის №204 დადგენილება

საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია
GEORGIAN YOUNG LAWYERS' ASSOCIATION

□□□□□□□□□□ ახალი კორონავირუსის გავრცელების აღკვეთის მიზნით გასატარებელი ღონისძიებების დამტკიცების შესახებ □ საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 23 მარტის №181 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე.

[2] *Ibid.*

[3] ა□□□□□□□□□□ წინააღმდეგ საქართველოს მთავრობის მიერ გატარებული ღონისძიებების ანგარიში □ საქართველოს მთავრობა (2020), 31, ხელმისაწვდომია: <https://bit.ly/2NAVIHa>, განახლებულია: 28.04.2021.

[4] *Ibid*, 30-31.

[5] საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 23 მარტის N181 დადგენილება საქართველოში ახალი კორონავირუსის გავრცელების აღკვეთის მიზნით გასატარებელი ღონისძიებების დამტკიცების შესახებ.

[6] COVID-19-ის წინააღმდეგ საქართველოს მთავრობის მიერ გატარებული ღონისძიებების ანგარიში, 12-13.

[7] *Ibid*, 31.

[8] საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 23 მარტის N181 დადგენილება, მე-141 მუხლი.

[9] COVID-19-ის წინააღმდეგ საქართველოს მთავრობის მიერ გატარებული ღონისძიებების ანგარიში, 32.

[10] *Ibid*.

[11] საქართველოს კანონი სამოქალაქო უსაფრთხოების შესახებ, მე-16 მუხლის მე-2 პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტი.